

Länsstyrelsen
Norrbotten

Yttrande

1 (3)

Datum
2024-10-28

Diarienummer
13888-2024

Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se

Samråd enligt Esbokonventionen och dess protokoll

Bakgrund

Finlands miljöcentral har underrättat Sverige om en påbörjad förnyelse och uppdatering av Norra Österbottens etapplandskapsplan för energi och Klimat. Underrättelsen görs i enlighet med konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen) och tillhörande protokoll om strategiska miljöbedömningar av planer och program.

Etapplandskapsplanen för klimat och energi i Norra Österbotten pekar ut områden för vindkraft och anläggningar för solel på land och i territorialhavet. Vindkraftsområden till havs betecknas med tv-2 och på land betecknas de tv-1. Områden för vindkraft föreslås i Bottenviken som närmast 20 km från Sveriges ekonomiska zon.

Naturvårdsverket bereder Länsstyrelsen tillfälle att lämna synpunkter på om genomförandet av planen kan antas medföra gränsöverskridande effekter på miljö och hälsa i Sverige.

Länsstyrelsens yttrande

Länsstyrelsen delar Finlands miljöcentrals uppfattning om att det är viktigt att diskutera vindkraftsprojektens sammantagna konsekvenser tillsammans med Sverige.

Länsstyrelsen anser att de föreslagna områdena för vindkraft i finskt havsområde i Norra Österbotten kan antas medföra betydande miljökonsekvenser för den svenska sidan. I kommande miljökonsekvensbeskrivningar behöver därför redovisningar göras av hur de utpekade riksintressena för kulturmiljö på den svenska sidan av gränsen kommer att påverkas av den planerade

vindkraftsparken/parkerna i finskt havsområde i Norra Österbotten. Konsekvenserna bör tydliggöras genom bland annat visualiseringar, fotomontage och illustrationer ur olika perspektiv och både i höjd- och sidled som illustrerar den visuella påverkan.

Motivering till beslutet

Norrbottens skärgård inklusive området som gränsar mot Finland utgör ett riksintresse enligt 4 kap. 1–2 §§ miljöbalken. Det innebär att exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden.

I Norrbottens skärgård finns även flera riksintressen för kulturmiljö, enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Av dessa ligger fyra riksintressen för kulturmiljö i närområdet till det finska havsområdet utanför Norra Österbotten. Dessa riksintressen för kulturmiljö är Malören, Kalix kommun (Bd 30), Sandskär, Haparanda kommun inom Haparanda nationalpark (Bd 16), Rödkallen, Luleå kommun (Bd 39) samt Småskär, Luleå kommun (Bd 49). Det innebär att mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras kulturvärden skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada kulturmiljön.

De utpekade riksintressena för kulturmiljö (Malören, Sandskär, Rödkallen samt Småskär) utgörs av skärgårdsmiljöer med lämningar efter säsongsfiskelägen som visar på fiskets stora betydelse för försörjning och ekonomi under lång tid. Öarna Malören och Rödkallen som ligger längst ute i den svenska ytterskärgården speglar dessutom tydligt sjöfarten och lotsväsendet under 1700-talet och 1800-talet fram till idag. Tydliga uttryck för dessa riksintressen är bland annat bevarade fyrar och fyrvaktarboställen. På samtliga utpekade öar finns även bevarade kapell från 1700-talet/tidigt 1800-tal.

När det gäller kulturmiljöerna Malören, Sandskär, Rödkallen samt Småskär är siktlinjerna ut mot det öppna havet kring dessa öar särskilt känsliga för etablering av högresta anläggningar och andra visuellt dominerande inslag. Den obrutna horisonten är viktig för förståelsen av Malören, Sandskär, Rödkallen samt Småskär (ovan) kulturmiljöer. Vid etablering av högresta volymer behöver därför fördjupade studier göras för att säkerställa att en stor visuell påverkan kan undvikas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Annica Lindström med handläggare Joakim Lundbäck som föredragande. I handläggningen har Länsstyrelsens enheter för Samhällsplanering och kulturmiljö samt Naturmiljö deltagit.